

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગરના પત્ર-ક્રમાંક
જીસીઈઆરટી / અભ્યાસક્રમ / 2012 / 12260, તા. 5-7-2012- થી મંજૂર

ENGLISH

Second Language

Standard 8

(Semester II)

PLEDGE

India is my country.

All Indians are my brothers and sisters.

I love my country and I am proud of its rich and varied heritage.

I shall always strive to be worthy of it.

I shall respect my parents, teachers and all my elders and treat everyone with courtesy.

I pledge my devotion to my country and its people.

My happiness lies in their well-being and prosperity.

રાજ્ય સરકારની વિનામૂલ્યે યોજના હેઠળનું પુસ્તક

નિર્માણ : ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર
મુદ્રક : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર

આ પાઠ્યપુસ્તકના સર્વ હક ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળને આધીન છે.
આ પાઠ્યપુસ્તકનો કોઈપણ ભાગ કોઈપણ રૂપમાં ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળના
નિયામકશ્રીની લેખિત પરવાનગી વગર પ્રકાશિત કરી શકાશે નહીં.

વિષય સલાહકાર :

ડૉ. રાજેન્દ્રસિંહ જોડેજા
ડૉ. મહેન્દ્ર ચોટલિયા

નિર્માણ-સંયોજન :

ડૉ. ટી. એસ. જોષી
હરેશ ચૌધરી
ઇકબાલ વોરા
ચંદ્રેશ પાલ્લીઆ

કન્વીનર :

ડૉ. જયેશ સુતરિયા

લેખન અને સંપાદન

રોકેશ પટેલ	છાયા ઉપાધ્યાય
રાજેશ્રી ટેડેલ	સંગીતા ખુમાણ
સલીમ બહોરા	મહેશગર ગોસ્વામી
રોકેશ પરમાર	કૌશિક પરમાર
કરશન દેસાઈ	હિમાંશુ રાજપૂત
પુષ્કર મકવાણા	સ્ટીવન્સન રોય
રોબીન્સન રોય	વિશ્વજીત યાદવ
ભાવેશ ઠક્કર	રોહિત વાળંદ

સમીક્ષા

ડૉ. પીયૂષ જોષી

ચિત્રાંકન અને ડિઝાઇન :

લક્ષ્મી કોમ્પ્યુનિકેશન્સ

મુદ્રણ-આયોજન :

શ્રી હરેશ એસ. લીખ્યાચીયા
(નાયબ નિયામક : ઉત્પાદન)

પ્રસ્તાવના

RTE-2009 તેમજ NCF 2005 ને ધ્યાનમાં રાખીને સમગ્ર દેશમાં પ્રાથમિક શિક્ષણના અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકો તેમજ સમગ્ર શિક્ષણ પ્રક્રિયામાં બદલાવ થઈ રહ્યો છે. આ બદલાવ મુખ્યત્વે જે તે વિષયો અંગેની આપણી સમજ તેમજ શિક્ષણ પ્રક્રિયા અંગેની સમજ અંગેનો છે. બાળકની સર્જનશીલતા, વિચારશક્તિ, તર્કશક્તિ અને પૃથક્કરણ કરવાની આવડત વિકસે એ નવા અભ્યાસક્રમનો મુખ્ય હેતુ છે. આ પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપવામાં આવેલી પ્રવૃત્તિઓ એવી રીતે યોજવામાં આવી છે કે જેથી પ્રવૃત્તિ પછી એ અંગે ચર્ચા અથવા ચિંતન થાય, ઉપયોગન થાય અને શું શીખ્યા એ પણ તારવી શકાય. બાળકોને અવારનવાર વ્યક્તિગત રીતે તેમજ સામૂહિક રીતે નાનાં કે મોટા જૂથમાં કામ કરવાનો ભણવાનો અવસર મળે એવી અધ્યયન સામગ્રી છે, લક્ષ્ય નથી. મતલબ કે સાધન છે, સાધ્ય નથી. તેથી પાઠ્યપુસ્તક પોતે સમગ્ર શિક્ષણનું સાધન ન જ બની શકે તેમ છતાં એવું જરૂર કહી શકાય કે પ્રવૃત્તિલક્ષી શિક્ષણની આ તરાહ કદાચ સૌ પ્રથમવાર પ્રયોજાઈ રહી છે. આશા છે કે આ પાઠ્યપુસ્તકોના ઉપયોગ દ્વારા અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા સરળ તેમજ રોચક બનશે.

નવા અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકોના નિર્માણની સમગ્ર પ્રક્રિયામાં માન. અગ્રસચિવશ્રી (શિક્ષણ) તેમજ માન. અગ્રસચિવશ્રી (પ્રા.શિ.) તરફથી સતત પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન મળી રહ્યાં છે.

UNICEF અને H M Patel Institute of English Training and Research નો સહયોગ આ આખી પ્રક્રિયા દરમિયાન મળ્યો છે. જે તે વિષયના કોર ગ્રુપના સભ્યોએ પણ વખતોવખત સહયોગ આપ્યો છે.

રાજ્ય વ્યાપી અમલીકરણ પછી વિષય તજજ્ઞો અને શિક્ષકો તરફથી મળેલા સૂચનો ધ્યાને લઈને ધોરણ ૬ થી ૮ ના આ પુસ્તકોમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો છે. આ પાઠ્યપુસ્તકોને ક્ષતિરહિત બનાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. છતાં ક્ષતિ રહી ગઈ હોય તો ધ્યાન દોરવા વિનંતી છે.

શુભેચ્છા સહ

ડૉ. ટી.એસ.જોષી

નિયામક

જી.સી.ઈ.આર.ટી.

ગાંધીનગર

તા. 24-06-2019

પી. ભારતી (IAS)

નિયામક

ગુ.રા.શા.પા.પુ.મંડળ

ગાંધીનગર

પ્રથમ આવૃત્તિ : 2014, પુન:મુદ્રણ : 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

પ્રકાશક : ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, 'વિદ્યાયન', સેક્ટર ૧૦-એ, ગાંધીનગર વતી પી. ભારતી, નિયામક

મુદ્રક :

FUNDAMENTAL DUTIES

It shall be the duty of every citizen of India

- (A) to abide by the Constitution and respect its ideals and institutions, the National Flag and the National Anthem;**
- (B) to cherish and follow the noble ideals which inspired our national struggle for freedom;**
- (C) to uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India;**
- (D) to defend the country and render national service when called upon to do so;**
- (E) to promote harmony and the spirit of common brotherhood amongst all the people of India transcending religious, linguistic and regional or sectional diversities; to renounce practices derogatory to the dignity of women;**
- (F) to value and preserve the rich heritage of our composite culture;**
- (G) to protect and improve the natural environment including forests, lakes, rivers and wild life, and to have compassion for living creatures;**
- (H) to develop the scientific temper, humanism and the spirit of inquiry and reform;**
- (I) to safeguard public property and to abjure violence;**
- (J) to strive towards excellence in all spheres of individual and collective activity so that the nation constantly rises to higher levels of endeavour and achievement;**
- (K) to provide opportunities for education by the parent or the guardian, to his child or a ward between the age of 6-14 years as the case may be.**

*Constitution of India : Section 51-A.

શિક્ષકો અને વાલીઓ માટે...

મિત્રો, દ્વિતીય ભાષા તરીકે અંગ્રેજી કઈ રીતે શીખી શકાય અને શીખવાડી શકાય તે અંગેની સાંપ્રત વિચારસરણી અને સંશોધનનો આધાર આ પાઠ્યપુસ્તકની રચના કરવામાં લેવાયો છે. અગાઉના પાઠ્યપુસ્તકોમાં અંગ્રેજી ભાષાના સ્ટ્રક્ચર અને પેટર્નની યાદી મૂકવામાં આવતી હતી અને વર્ગખંડમાં વિવિધ પરિસ્થિતિઓનું નિર્માણ કરીને સ્ટ્રક્ચરનો મહાવરો કરવા માટે સલાહ આપવામાં આવતી હતી. એ સ્ટ્રક્ચરલ એપ્રોચ હતો.

આ પાઠ્યપુસ્તકમાં ભાષા અને ભાષા-શિક્ષણ વિશેની સમકાલીન વિચારણા લક્ષમાં લેવામાં આવી છે.

૧. ભાષા બોલવા માટે છે (ભાષ્ એટલે બોલવું), ઉપયોગ કરવા માટે છે.
૨. ભાષા એ જ્ઞાનનો કે માહિતીનો વિષય નથી, તે તો કૌશલ્યો અને ક્રિયાઓની બનેલી છે. શ્રવાણ, સંભાષણ, વાચન અને લેખન એ મુખ્ય કૌશલ્યો છે. માનસિક અને શારીરિક ક્રિયાઓ દ્વારા આ કૌશલ્યો વ્યક્ત થાય છે.
૩. વ્યક્તિ પોતાની માનસિક, સાંવેગિક સ્થિતિ, સામાજિક ભૂમિકા તથા સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં વાસ્તવિક પરિસ્થિતિનું અર્થઘટન કરે છે અને તેમાં પોતાના કોઈ હેતુ (function) ને નજરમાં રાખીને ભાષાનો વ્યવહાર કરે છે.
૪. છૂટા શબ્દો, સંદર્ભ વગરના છૂટક વાક્યો (પેટર્ન) કોઈ અર્થ ધરાવતાં નથી. જ્યારે વાતચીત કરનાર વ્યક્તિઓનાં વાક્યોની સાંકળ રચાય છે ત્યારે તે વાક્યો અર્થપૂર્ણ બને છે.

ભાષા અંગેના આ ચાર ખ્યાલો પરથી હવે આપણે ભાષાશિક્ષણની લાક્ષણિકતાઓ તારવી શકીએ.

- I. ભાષા શીખવી એટલે કોઈ પરિસ્થિતિમાં તેનો હેતુપૂર્વકનો ઉપયોગ કરવાનું કૌશલ પ્રાપ્ત કરવું. ખાસ કરીને બોલવા-લખવાનું કૌશલ.
- II. ભાષા શીખવી એટલે માત્ર ભાષા જ્ઞાન (વ્યાકરણના નિયમો, કર્તા, ક્રિયાપદ, કાળ, સર્વનામ વગેરે જેવી સંકલ્પનાનાં સ્પષ્ટીકરણો)નું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું તે નહિ, પરંતુ વિવિધ પરિસ્થિતિઓમાં કોઈ હેતુ પાર પાડવા માટે ભાષા-વ્યવહાર કરવાની આવડત મેળવવી એટલે ભાષા-અધ્યયન કરવું.
- III. ભાષાના છૂટક ટુકડાઓ : શબ્દો, વાક્યખંડો કે વાક્યરચનાઓ શીખી લેવાથી ભાષા આવડે છે તેમ ન ગણાય. પરંતુ પરિસ્થિતિને અનુરૂપ વાક્યો, શબ્દસમૂહો કે ઉદ્ગારો દ્વારા ભાષાની સાંકળ રચતાં શીખવું જરૂરી છે.
- IV. ભાષાકીય આદાનપ્રદાન દ્વારા જે સાંકળ બને છે તેમાં સ્ટ્રક્ચર કે પેટર્નની કમિકતા નથી હોતી. એક જ પરિસ્થિતિમાં થતા સંવાદમાં એક જાતનાં સ્ટ્રક્ચરનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. પહેલાં સરળ વાક્ય-રચનાઓ શીખવવી અને પછી જ થોડી લાંબી કે કઠિન વાક્ય રચનાઓ શીખવવી તેવો સજ્જડ ક્રમ ભાષા-શિક્ષણમાં ન હોય.
- V. વિદ્યાર્થી પોતાની સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને મનોવૈજ્ઞાનિક ભૂમિકામાં રહીને પોતાની જરૂરિયાત અનુસારના હેતુઓની પરિપૂર્તિ કરવા માટે ભાષાનો ઉપયોગ કરે છે. વિદ્યાર્થી શિક્ષકની જરૂરિયાત અનુસાર ભાષાનો ઉપયોગ કરતો નથી.

ભાષા અધ્યયન-અધ્યાપનના આ અભિગમને Functional approach - કાર્યલક્ષી અભિગમ - તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. તે અંતર્ગત કમ્યુનિકેટિવ એક્ટિવિટી (પ્રત્યાયનલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ) દ્વારા વર્ગકાર્ય કરવામાં આવે છે.

આપણે સમજીએ છીએ કે, પ્રત્યાયન એટલે લાગણીઓ, વિચારો, અભિપ્રાયો અને જ્ઞાનનું આદાનપ્રદાન. જ્યારે બે વ્યક્તિઓ વચ્ચે કોઈ માહિતીની ખામી (information gap) ઊભી થાય ત્યારે જ ખરું પ્રત્યાયન શરૂ થાય છે. આ માહિતી તથ્ય, વિચાર કે લાગણી સ્વરૂપે પણ હોઈ શકે. આપણા ભાષા-વ્યવહારમાં આગાહી ન થઈ શકે તેવાં આગ્રધાર્યાં અને આશ્ચર્યકારક તત્વો સમાયેલાં છે. વાસ્તવિક જીવનની પરિસ્થિતિમાં ઉપયોગમાં લેવાતી ભાષામાં ચોકસાઈ, શુદ્ધિ અને નિયમબદ્ધતાની એટલી જરૂર નથી કે જેટલી ઔચિત્ય (appropriateness), બોલવા-લખવામાં સ્પષ્ટતા (clarity) તથા ગતિ અને પ્રવાહિતા (fluency) ની છે. વ્યવહારની ભાષામાં ક્યાંક કોઈ વ્યાકરણની કચાશ રહી જતી હોય તેમ છતાં અર્થ સ્પષ્ટ થઈ જતો હોય તેવું બને છે. એ જ રીતે આખાં-પૂરાં વાક્યો જરૂરી નથી. એ કૃત્રિમ લાગે. આ ઉદાહરણ જુઓ :

વર્ષા : તમે કયા ગામમાં રહો છો?

હેમંત : દ્વારકા.

વર્ષા : અહીં આણંદ તમે ક્યારે આવ્યા?

હેમંત : હું આણંદમાં ત્રણ વાગ્યે આવ્યો.

આ છેલ્લો જવાબ કૃત્રિમ લાગે છે? ખરી વ્યવહારિક, પરિસ્થિતિમાં આપણે માત્ર “ત્રણ વાગ્યે” એટલો જ ઉત્તર આપતા હોઈએ છીએ અને બાકીનું બધું સંદર્ભમાં, આગળ-પાછળના સંવાદના આધારે સમજાય છે.

આ પાઠ્યપુસ્તક તૈયાર કરવા માટે Functional approach અપનાવવાનું કારણ એ છે કે, આપણે ઇચ્છીએ છીએ કે ગુજરાતના વિદ્યાર્થીઓ અંગ્રેજી ભાષાનો વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતા થાય. ૨૧મી સદીના જગતમાં અંગ્રેજી ભાષા વિશ્વ ભાષા બનતી જાય છે. દેશમાં અને દેશ બહારના વ્યવહારોમાં અંગ્રેજી પરનું પ્રભુત્વ જરૂરી છે. શિક્ષકો તરીકે આપણો અનુભવ છે કે વ્યાકરણનું ખૂબ સારું જ્ઞાન ધરાવનારા, એક્ટિવ-પેસિવ, ડાયરેક્ટ-ઇન્ડાયરેક્ટ વગેરેના નિયમો જેઓ કડકડાટ બોલી જાય છે તેવા વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો પણ જરૂર પડે ત્યારે બજારમાં, બેંકમાં, રેલ્વે સ્ટેશન પર કે સ્ટોરમાં ખરીદી કરતી વખતે અંગ્રેજીમાં બોલી શકતા નથી કે નથી સ્વતંત્ર નિબંધ લખી શકતા. કોઈને તરવાના નિયમો શીખવવામાં આવે અને પછી પાણીમાં ફેંકવામાં આવે તો તે તરવાના નિયમો અંગેના સંપૂર્ણ જ્ઞાન સહિત પાણીમાં ડૂબી જશે. તરતાં શીખવું હોય તો સાચા પાણીમાં, જોખમ ઊઠાવીને પણ કૂદકો મારવો પડે અને પછી પ્રેક્ટિસ કરવી પડે.

આ પાઠ્યપુસ્તકનું વર્ગમાં અમલીકરણ કરવા માટે નીચેની બાબતો લક્ષમાં રાખશો :

- વર્ગ અધ્યેતા કેન્દ્રી (learner-centred) અને અધ્યયનકેન્દ્રી બને તેની કાળજી લો. તમારા જ્ઞાનથી વિદ્યાર્થીઓ પર છવાઈ ન જાઓ. તેઓને ભૂલો કરવા દો, શીખવા દો.
- વર્ગને વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી બનાવવા માટે જોડીકાર્ય (pair-work) અને જૂથકાર્ય (group-work) ખૂબ પ્રમાણમાં કરાવો. આના દ્વારા જ વર્ગમાં સામાજિક પર્યાવરણ પરિસ્થિતિ ઊભી થશે અને વિદ્યાર્થીઓ તણાવ-ટેન્શન વગર અધ્યયન કરી શકશે. Functional approach વાળું પાઠ્યપુસ્તક કથન-સ્પષ્ટીકરણ કે વ્યાખ્યાન આપીને ભણાવી શકાય નહિ. થોડી ધીરજ રાખીને વિદ્યાર્થીઓને જોડી કે જૂથમાં શીખવવાની ટેવ પાડો.
- વિદ્યાર્થી-પ્રવૃત્તિ-કેન્દ્રી વર્ગમાં થોડી અવ્યવસ્થા, અવાજ કે મૂંઝવણભરી પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન થાય તે સ્વાભાવિક છે. જેમ જેમ શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી બંનેને નવા અભિગમથી કામ કરવાની ફાવટ આવતી જશે, તેમ તેમ આ પરિસ્થિતિ થાળે પડતી જશે.

- વિદ્યાર્થીઓ જ્યારે જૂથમાં બેસીને કામ કરતા હોય ત્યારે તમે વર્ગમાં ફરીને બધાને પ્રોત્સાહન આપતા રહો. કોઈ જૂથને કાંઈ પૂછવું હોય તો તમે પાસે હો તો પૂછી શકે અને બે-ત્રણ જૂથ સાથે, જૂથના સભ્યની જેમ જ બેસીને અધ્યયનકાર્યમાં મદદરૂપ બનો. આવી રીતે તમે સુવિધાકર્તા (facilitator) અને સહભાગી (co-participant) ની મહત્વની ભૂમિકા અદા કરી શકશો.
- વાચન-પાઠ પર આધારિત comprehension ની પ્રેક્ટિસ વિદ્યાર્થીઓને કરવા દો. તેમાં આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો તમે લખાવી ન દેશો કે ઘરેથી લખી લાવવાનું ન કહેશો. વર્ગમાં જ બેસીને વિદ્યાર્થીઓ એ પ્રશ્નોના ઉત્તરો શોધે અને જવાબ લખે તો ખરેખર comprehension(અર્થગ્રહણ)કરે છે તેનો ખ્યાલ આવશે.
- Function શીખવવા માટે information-gap હોય તેવી વાસ્તવિક જેવી પરિસ્થિતિ ઊભી કરો. તેમાં દરેક વિદ્યાર્થીને બોલવાની તક મળે તે જુઓ. Function માં રહેલા વ્યાકરણનું સ્પષ્ટીકરણ ન કરો. વળી બોલવાની પ્રેક્ટિસ કરતી વખતે વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે તો સુધારશો નહિ. થોડો વખત/દિવસો જવા દો, વિદ્યાર્થીને બીજાના, તમારા બોલવામાંથી તેની ભૂલને પકડવા અને સુધારવા માટેનો અવકાશ આપો. Function માટેનાં વાક્યોની લેખિત પ્રેક્ટિસ કરતાં મૌખિક પ્રેક્ટિસ વધુ અગત્યની છે.
- કોઈપણ પાઠ્યપુસ્તક અથવા અધ્યયન અભિગમની સફળતાનો આધાર શિક્ષકોના વર્ગકાર્ય પર રહેલો છે. ગુજરાતના વિદ્યાર્થીઓ અંગ્રેજી ભાષા પર પ્રભુત્વ મેળવી ભવિષ્યના વ્યવસાયિક અને શૈક્ષણિક જગતમાં આગળ વધી શકે તે ધ્યેયને સાકાર કરવાનો ઈરાદો સેવીને અંગ્રેજીના શિક્ષકો પોતાનું કાર્ય-આયોજન કરે તેવું અપેક્ષિત છે. પોતાના સંતાનના અંગ્રેજી-શિક્ષણમાં રસ ધરાવતા વાલીઓને પણ માર્ગદર્શન મળી રહે તે માટે અહીં કેટલાંક Do's અને Don'ts આપ્યાં છે. તેનો અભ્યાસ કરો અને તેનો અમલ કરશો તો જરૂર સફળતા મળશે.

Don'ts : આટલું ના કરશો :

- ભાષાંતર ન કરાવશો.
- દરેક નવો શબ્દ ઔપચારિક રીતે શીખવવાનો આગ્રહ ન રાખો. કેટલાક શબ્દો તથા શબ્દપ્રયોગ વિદ્યાર્થીઓના કાન પર વારંવાર પડવાથી તેઓ સાહજિક રીતે શીખી જશે.
- વ્યાકરણ પર ભાર મૂકવાનો નથી. વ્યાકરણના નિયમો ન લખાવવા, સ્પષ્ટીકરણો ન કરવાં.
- સ્વાધ્યાય-પ્રેક્ટિસના જવાબો ન લખાવી દો.
- છૂટક વાક્યોનું રૂપાંતરણ ન કરાવો.
- વિદ્યાર્થીઓની ભૂલો તરત સુધારવાનો આગ્રહ ન રાખો. વારંવાર ભૂલો દર્શાવશો પણ નહિ, તેનાથી વિદ્યાર્થી ડરી જાય છે અને તે બોલવાનું ટાળે છે.
- સ્પેલિંગ, સવાલ-જવાબ કે પાઠના પેરેગ્રાફ પાંચ-પાંચવાર લખવા માટે ના આપો.
- વર્ગમાં બધો સમય સંપૂર્ણ શાંતિ અને શિસ્તનો આગ્રહ ન રાખો.
- વિદ્યાર્થીઓની ટીકા ન કરો. ‘અંગ્રેજી અઘરું છે’ જેવાં વાક્યો કદી ન બોલો.
- વિદ્યાર્થીઓને તમારી જરા પણ બીક લાગવા ન દો.

Do's : આટલું કરશો :

- વર્ગમાં અંગ્રેજીનો ઉપયોગ કરતાં રહો. કમ સે કમ સૂચનાઓ તો અંગ્રેજીમાં આપો. જો વિદ્યાર્થીઓ ન સમજે તો જ ગુજરાતીનો ઉપયોગ કરો.
- જૂથ-કાર્ય વારંવાર કરાવો. જુદી-જુદી શૈક્ષણિક ક્ષમતાવાળા ત્રણ વિદ્યાર્થીઓનું જૂથ બનાવો. સમયાંતરે જૂથ બદલતા રહો.
- હોમ-વર્ક પણ જોડીમાં કે જૂથમાં કરવા માટે કરો.
- વર્ગમાં ચર્ચા-સંવાદને પ્રોત્સાહન આપો. વિદ્યાર્થીઓ એક પ્રશ્નના અનેક જવાબ આપે, પોતાના મંતવ્યો રજૂ કરે, વૈકલ્પિક ઉત્તરો આપે તો સ્વીકારો અને આવકારો.
- એ પ્રકારની ભાષાકીય રમતો, સ્વાધ્યાય કે પ્રવૃત્તિ શોધી કાઢો કે જેમાં વિદ્યાર્થીઓ શ્રવાણ, સંભાષણ, વાચન અને લેખન - એ ચારેય કૌશલ્યોનું સંકલન કરે.
- તમે પણ વારંવાર મુખવાચન કરી તેમને શ્રવાણ મહાવરો આપો. વિદ્યાર્થીઓને મુખવાચન અને મૂકવાચન કરાવો.
- વર્ષની શરૂઆતના ત્રણેક સપ્તાહ માત્ર મૌખિક કાર્ય અને પુનરાવર્તન કરાવો. લખવાના સ્વાધ્યાય ન આપો.
- તમારા વર્ગના નબળા અને શરમાળ વિદ્યાર્થીઓ હોંશિયાર અને બોલકા વિદ્યાર્થીઓના કારણે અવગણના ન પામે તેની ખાસ કાળજી લો. (તેઓને બોલવાની, વાંચવાની અને ગાવાની તક આપો. તેઓના સાધારણ ઉત્તરોની પણ ખૂબ પ્રશંસા કરો.)
- શિક્ષક તરીકે તમારી પોતાની ક્ષમતાઓનો વિકાસ થાય તે માટે પ્રયત્નશીલ રહો. તમે પોતે ઉચ્ચારણ કૌશલ્યો, આરોહ-અવરોહયુક્ત વાચનકૌશલ્યો અને સ્વતંત્ર લેખન કરવાની શક્તિ વિકસાવો. આ પાઠ્યપુસ્તકના સ્વાધ્યાય તમે જાતે અગાઉથી લખી નાંખો તો વર્ગમાં ઘણી અનુકૂળતા રહેશે .
- વર્ગમાં ગાવાનું અને અભિનય-એકશન કરવાનું રાખો, શરમાઓ નહિ, વિદ્યાર્થીઓ સાથે હળીમળીને રમતો રમો.
- તમારા વિદ્યાર્થીઓની કોઈ ને કોઈ આવડતો શોધી કાઢો અને તેની ભરપૂર પ્રશંસા કરો. આનાથી તેઓની સ્વ-સંકલ્પનાનો વિકાસ થશે અને અધ્યયન-ક્ષમતામાં વૃદ્ધિ થશે.
- અંગ્રેજી-શિક્ષણનો આ અભિગમ સફળ બનાવવા વર્ગમાં મુક્ત અને લોકશાહી પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરો.
- શૈક્ષણિક સામગ્રી અને સાધનો તમારી જરૂરિયાત અનુસાર વિકસાવો. આવું બનાવવા-લખવામાં તમારા વિદ્યાર્થીઓની સહાય લો. અન્ય શિક્ષકો સાથે મળીને કામ કરો.
- તમારા વર્ગ કાર્ય વિશે ચિંતન કરો. તમારાં સબળાં-નબળાં પાસાની લેખિત નોંધ કરો, નવું નવું શીખવાનો અને વ્યક્તિ તરીકે વિકસવાનો પ્રયાસ કરો. આનાથી ઊંડા આત્મસંતોષનો અનુભવ થશે.

અંતમાં એટલું જણાવવાનું કે, તમે અમારી સાથે પ્રત્યાયન કરો. આ પાઠ્યપુસ્તક શીખવતી વખતે જે મુશ્કેલીઓ પડે તે નોંધો, આ પાઠ્યપુસ્તકમાંની ભૂલો પણ નોંધો અને પાઠ્યપુસ્તક મંડળને લખી જણાવો (વાલીઓને પણ આમંત્રણ છે). અમને ખાતરી છે કે, આપણા સૌના સહદયી, સંનિષ્ઠ, પ્રયાસોથી આપણા રાજ્યનાં બાળકોને અંગ્રેજી ભાષામાં સમૃદ્ધ બનાવી શકીશું.

ALL THE BEST

Index

Unit	Name	Page No.
1	I Will Be That	1
2	You Love English, Don't You?	13
3	Ah! Oh! Ouch!..	25
4	Tell Me Why?	40
5	English Plus	52
	• Revision	64
	• Let's Read More	76
	• Vocabulary	

Acknowledgment

- NCERT textbooks.
- Textbooks of various states of India.
- Various open sources at internet for textual and visual materials.

UNIT 1

I Will Be That

ACTIVITY - 1

(A) Recite after your teacher.

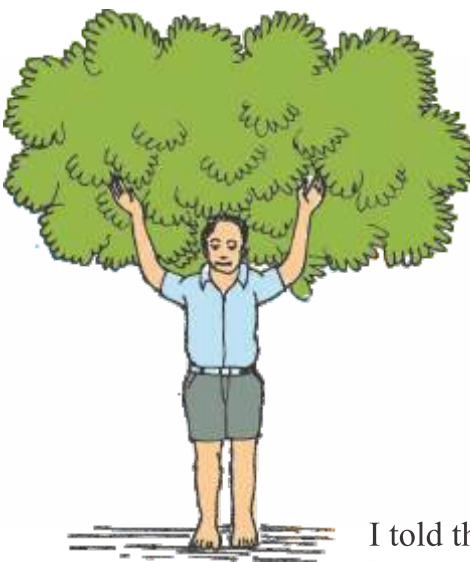
I told them----
When I grow up,
I'm not going to be a scientist
Or someone who reads the news on TV.
No.
I want to be free.
I'M GOING TO BE A TREE!

They said,
You can't. No, you can't be that.

I told them----
I'm not going to be a DJ,
A computer programmer, a musician or a beautician.
No.
Streams will flow through me,
I'll be the home of eagles;
I'll be full of valleys and fountains.
I'M GOING TO BE A RANGE OF MOUNTAINS!

They said,
You can't be that. No, you can't be that.

I told them----
When I grow up,
I'm not going to be an airline pilot,
A dancer, a lawyer or a doctor.
No.
Huge whales will swim in me.
I'M GOING TO BE THE OCEAN!

They said,
You can't be that. No, you can't be that.

I asked them---
Just what do you think I am?
Just a child, they said,
And children always become
At least one of the things
We want them to be.

-Brian Patten

(B) Choose and tick (✓) the correct option.

1. What does the child want to be in the first stanza?
(a) A Tree (b) The Ocean (c) A Scientist
2. What should swim in the child?
(a) fish (b) weeds (c) whales
3. _____ has valleys and fountains.
(a) A mountain (b) The ocean (c) A house
4. The child wants to be a _____ in the third stanza.
(a) a doctor (b) a beautician (c) a mountain range
5. What can the following people do? Discuss in groups.
(a) A musician (b) A DJ (c) A scientist
6. Talk to your group and tell them what you want to become when you grow up.
7. Would you like to become one of the following things? Why? Collect their ideas.
• The Moon • The Sun • The Star • The Sky • _____

ACTIVITY - 2

Read and enjoy.

A Key To Heaven

(A Play)

Scene : 1

(King's court) Tenali Raman, Courtier-1 and Courtier-2 are waiting for the king. There is a sound of trumpets and drums. The king walks in and all the courtiers stand up.

Tenali Raman and Courtiers : Good morning, Your Majesty.

The king : Good morning. Where are my ministers today? I will discuss the new road project with them.

Courtier 2 : Your Majesty, a great Sadhu is in our kingdom these days. The ministers are at that Sadhu's camp.

The king : A Sadhu? A great Sadhu? Who is this Sadhu? I don't know anything about him. Do you know something, Raman?

Raman : Your Majesty, I heard about this Sadhu. He comes from the Himalayas. He can produce coins, holy ash and fruits from the air.

Courtier 1 : And there is a long queue of people in front of his tent everyday. They offer him gold coins, clothes, animals, grains, vegetables and dry fruits.

Courtier 2 : He can cure any illness by Pooja. But you need to pay him a big sum for that.

The King : Interesting. I want to know more about this Sadhu. But you can go now. I will discuss about this Sadhu with Raman only.

(The courtiers leave.)

The King : Raman, what do you think? Is he a real Sadhu? Good Sadhus never charge money for their service. We need to keep watch on this Sadhu.

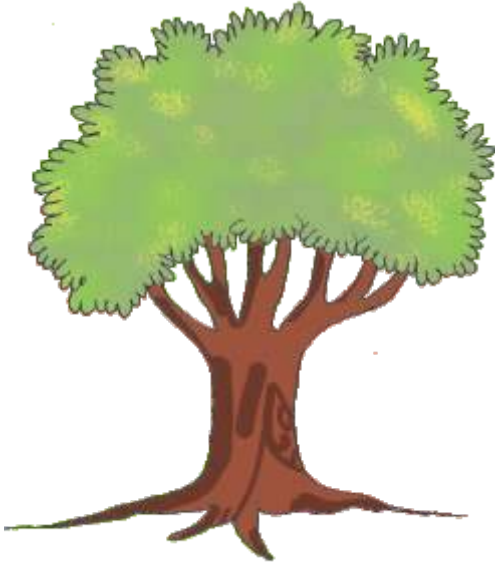
Raman : Yes, Your Majesty, I too feel something is wrong.

The King : Raman, go to his camp and find out more about this Sadhu.

Raman : Certainly, sir.

Scene : 2

(The village. A Sadhu with a long beard and saffron kurta is sitting on a platform under a tree. His eyes are closed. Some people are waiting for him to open his eyes and bless them. Tenali Raman enters and stands among the people.)

(ઉપર આપેલ વર્ણન મુજબ આ બોક્સમાં ચિત્ર દોરો.)

Villager 1 : Silence! Look there...! The great saint is opening his divine eyes.

(Everyone bows to the Sadhu.)

Villager 2 : *(Placing a big bag in front of the Sadhu)* Your Holiness, please accept this sack of rice. Advise me, My Lord, how I can become rich.

(The Sadhu makes a sign to his assistant. The assistant takes away the sack.)

Sadhu : ***(To the villager)*** My dear child, I am pleased with your gift. Now don't worry. I will definitely make you rich. We need to perform a *pooja* at your house.

Villager 2 : Thank you, Your Holiness. I am so lucky. Please tell me what I need to do.

Sadhu : Dear child, now I need only two gold coins for the *pooja*.

Villager 2 : It's alright. I will give you two gold coins.

Sadhu : *Bachcha tera kalyan hoga...!* लक्षाधिपति भव ।

(The villager takes out two gold coins and gives to the Sadhu. Raman is watching this carefully. The Sadhu puts the coins into his pocket and blesses the villager. Raman pushes the crowd aside and rushes to the Sadhu. He falls at his feet.)

Raman : Your Holiness, you are the greatest saint in the world. Please, bless me!

Sadhu : Get up my child. Tell me your problem.

Raman : My Lord, I have everything in my life. I have a big house, a lot of money and a happy family. But do something so that I can go to heaven after my death.

Sadhu : It's very easy for me. Come nearer...

(Raman goes very near the Sadhu. Suddenly, he plucks out a hair from the Sadhu's beard.)

Sadhu : Aaaaaaaaah.....ouch!

(He holds the hair up proudly and addresses the crowd.)

Raman : I am the luckiest man in the world. I have the magical hair. This hair will take us directly to heaven. He is a very very holy man. Every hair of his beard is a free ticket to heaven.

Villager 2 : I also want to go to heaven rather than become rich in this world. Your Holiness, allow me to pluck a hair.

(The Sadhu protests a lot but the villager plucks a hair. He again makes a cry of pain.)

Villager 3 : One for me too.

(People crowd around the Sadhu and scream loudly.)

Raman : My Lord, please do not say no to your followers. Give them a key to heaven.

(The Sadhu tries to escape. He falls down. People run after him. The fake Sadhu runs for his life. People chase him.)

Raman : So, that is the truth about this Sadhu. He only wanted your money and gifts. We can be rich by working hard. We need not give our earnings to Sadhus like this.

Villager 2 : Oh, my two gold coins!

Raman : Don't worry. The king's men will arrest him. Everyone will get his money back.

(Raman goes back to the court.)

(A) Mark ☒ the correct option.

1. The sadhu had many followers.
2. The king wanted to meet the Sadhu.
3. Tenali Raman had no respect for the fake Sadhu.
4. The Sadhu was really a holy man.
5. The Sadhu had a magical beard.
6. Tenali Raman really wanted to go to heaven.
7. The Sadhu made the villager a rich man.
8. The king cared for his people.
9. Good Sadhus always accept money for their services.
10. The king trusted Tenali Raman.
11. Will you go to a sadhu to get good marks in the exam?

True	False
True	False
True	False
True	False
True	False
True	False
True	False
True	False
True	False
True	False
Yes	No

(B) Who is this sentence about ?

1. He lived in the camp.
2. He took out coins from his pocket.
3. He rushed to the Sadhu.
4. He wanted to discuss the new road project.
5. He produced coins and fruits from the air.
6. He plucked the first hair from the Sadhu's beard.
7. He came from the Himalayas.
8. He took away the sack.

Sadhu

(C) Answer the following questions:

1. Where did the king's ministers go?

_____

2. What did the people offer to the Sadhu?

_____

3. What did the Sadhu do by *pooja*?

_____

4. What was the Sadhu's promise to the villager 2?

_____

5. Who plucked the first hair from the Sadhu's beard?

_____

6. What should we do to become rich/get a job/ remain always healthy?

_____

(D) Find the words from the lesson that mean the following. The first letter is printed in the bracket.

1. A country ruled by a King: (kingdom)
2. A way of addressing a religious leader: (Y_____ H_____)
3. People believe that good people go to this place after death: (h_____)
4. Run after someone: (c_____)
5. The police does this to the thief: (a_____)
6. A way of addressing the king: (Y_____ M_____)
7. A person in the king's court : (c_____)

(E) Imagine you are Tenali Raman. Tell the king what happened.

I went to the camp of the Sadhu. I saw.....

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(F) Read and enjoy.

1. Three gray geese in the green grass gazing.
Gray was the geese and green was the grass.
2. Swan swan over the sea,
Swim, Swim, swim.
Well swum, Swan.
3. Say this sharply.
Say this sweetly.
Say this shortly.
Say this sixteen times.

ACTIVITY - 3

(A) Read the following passage:

John is an acrobat. He works in the Great Global Circus. He practises very hard for his shows. He can perform on a high swing. He can ride a mono cycle. He can walk on a rope at a great height.

But he can not ride a horse. He can not jump through a fire-ring. He can not play tricks like jokers.

Now, complete the sentences.

John can	John cannot
He can _____	He cannot _____
He can _____	He cannot _____
He can _____	He cannot _____

- (B) Work in groups. List five different ways in which you can and cannot use a ruler. Think differently. You can write more answers and put them on the notice board.

	You can		You cannot
1	We can dig a hole with a ruler.	1	We cannot draw a circle with a ruler.
2		2	
3		3	
4		4	
5		5	

ACTIVITY - 4

- Work in pair. What can your pet dog do for you? Complete the paragraph.

I have a pet dog. It is very cute. It has long and silky hair. Its name is Tom. It is like my family member. It can do many things for me. It can catch the ball when we play. It can carry my school bag. _____

- Now compare your paragraph with your partner.

ACTIVITY - 5

- (A) Read the two dialogues given below:

- Pinky : I am hungry, mummy. Can you give me some biscuits?
Mummy : Here they are.
Pinky : Thank you, mummy.
- Nayana : I do not have a mobile. Can I use your mobile?
Meena : No, sorry !
Nayana : It's okay.

- (B) Work in pairs. Complete and enact these dialogues:

- You : I don't have money. I want to buy a shirt.
Can you _____?
Your friend: Yes, _____.
You : _____.

2. Rashmi : My scooty has a problem today. I want to go to market.
Can I _____?
Komal : _____.
Rashmi : But it is urgent.
3. Vedansh : I want to go to Baroda. I don't know the time of the next train.
Can you _____?
Jay : No, _____.
Vedansh : _____.

ACTIVITY - 6

(A) Read the dialogue carefully:

Janki : Uncle, I do not feel well today.

Uncle : Oh! You **should go** to bed. I will call a doctor.

Janki : Uncle, can I watch a film on TV, please?

Uncle : No, you **should not watch** TV. You **should take rest**.

Now give your suggestions to Vikas for these situations:

e.g. Vikas is ill. He is going to school.

You **should not go** to school.

You **should go** to a doctor.

- Vikas is cutting a tree. You are watching him.
"You _____ not _____ the tree.
You _____ save trees."
- Vikas is crossing the signal. The red light is on.
"You _____ the red signal.
You _____ wait there."
- Vikas is weak. He does not eat fruits.
"
_____
_____"
- Vikas has two pencils. His friend has no pencil.
"You _____ a pencil to your friend."
- Vikas is walking slowly. His school bell rang.
"You _____ slowly.
You _____ fast."

(B) Work in pairs. Match A with B and make meaningful sentences.

e.g. You watch TV for a long time. You **should not watch** so much.

A		B	
1.	It is late and you are very tired.	1.	Your hands are wet.
2.	The station is very far from here.	2.	We should stop our car here.
3.	The red traffic light is on.	3.	You should go to bed.
4.	My friend can not solve the sums.	4.	Today is her exam.
5.	We should clean the school ground.	5.	We should take an auto.
6.	You should not touch the electric plug.	6.	It is a very rough road
7.	We should not take this route.	7.	I should help him.
8.	She should not reach school late.	8.	It is dirty.

(C) “Aisa bhi hota hai...!”

Work in groups. Arrange the sentences in a proper order.

The lion became angry. A staff member said to him, "You should not tease animals." He was in the section of the wild animals. They tried hard but they could not save his hand. Suddenly, the lion roared and grabbed his hand between its jaws. He was teasing the lion. The lion ate up his hand upto the shoulder. He went very near the cage. The man repented a lot. He was at the cage of the lion. They took the man to the hospital. Once a man was visiting the zoo. The zoo staff came there.

- **Some pupils from Virpur Primary School are on a visit to the zoo. They are mischievous. Advise them according to the given situations :**

e.g. Pupils throw garbage on the road.

*They **should not throw** garbage on the road.*

1. Some pupils are making loud noise.

---

2. A pupil is teasing the animals.

---

3. Some boys are feeding the monkeys.

---

4. Some pupils are going near the cage.

---

5. Some pupils are jumping the queue.

---

6. Some girls are plucking flowers from the garden.

ACTIVITY - 7

(A) **Work in pairs. Your friend is asking you about your plan. You have some ideas but you are not sure. Choose the words from the list and write sentences with 'I may...'**

(Sunday, rice, t-shirt, by bus, go on a picnic)

e.g. A: Where are you going for your holidays?

B: I am not sure. I may go to Simla. (go to Simla)

A: How will you go there, by bus or car?

B: I may go by car. (go by car)

1. What are you doing at the weekend?
_____ (watch a movie)
2. How are you going to school?
_____ (on foot)
3. What are you taking in dinner tonight?
_____ (rice and daal)
4. What are you buying from the garment shop?
_____ (jeans and t-shirt)
5. When are you going for a movie?
_____ (next Friday)

(B) **Work in pairs. Study this dialogue and enact it with your friend:**

Geeta : What are you doing in the evening?

Mona : Nothing special...!

Geeta : Okay. Can you come to my house in the evening? Because my parents booked the tickets for Mumbai. They **might leave** tonight. I **might have** good company.

Mona : Certainly, I will come.

Now complete these dialogues:

- (1) Rahul : The sky is very cloudy.
Mehul : It _____ today. (rain)
- (2) Buntly : My homework is incomplete.
Monty : The class teacher _____ you tomorrow. (punish)
- (3) Ketan : My name is there in the merit list.
Veena : You _____ (admission)
- (4) Tejas : India needs _____ (runs)
Amit : We **might win** the match.
- (5) Papa : _____ (strike)
Rinal : We **might not get** the bus today.

ACTIVITY - 8

Read the following sentences and make the changes according to the situations:

e.g. 1. The exam will start at 11:00 a.m. Reach the school before 10:45 a.m.
You **must reach** the school before 10:45 a.m.

2. The Gujarat Express arrives at 7:00 p.m. It is 6:50 p.m.
You **must walk** fast to catch the train.

1. I lost the key of my house. I don't have another key.
2. Today is the last date for paying the electricity bill.
3. You are sick and it is raining. Don't go outside.
4. You are weak at Maths. Tomorrow you have Maths exam. You are watching TV.
5. You need a lot of energy. Don't eat junk food.
6. Sunil is climbing Mount Everest. He needs Oxygen cylinder.
7. There is a fire in the kitchen. Call firefighters immediately.
8. The officers will close the gate of the Gir Forest at 6:00 p.m. Walk fast.
9. Ranveer has chest pain. He needs to go to a doctor.
10. Robin drives a car without licence.

ACTIVITY - 9

તમારા ગામ, શહેર કે વિસ્તારમાં પૂર આવવાથી ખૂબ જ નુકસાન થયું છે. સરકાર દ્વારા આર્થિક સહાય તથા અન્ય સગવડો પૂરી પાડવામાં આવશે. ગ્રુપમાં કામ કરો અને તમારા ગામ, શહેર કે વિસ્તારનાં નવિનીકરણ માટેનું આયોજન લખો.

• **You may use words from this list :**

library, hospital, theatre, school, panchayat-office, garden, lake, cinema-hall, temple, church, mosque, water-tank, dairy, roads, water supply system, street-lights, trees, post-office, bank, shops

• **You can use the sentences like these :**

- (1) There will be a library near the school.
- (2) We can build a panchayat-office in the centre of the village.
- (3) We will like to have a cinema-hall in our village.
- (4) There will be a garden beside the lake.
- (5) We can plant trees along the road.
- (6) There must be a hospital in the village.

ACTIVITY - 9

- દરેક ગ્રુપને પોતાના ગ્રુપનું તથા ગામનું નામ નક્કી કરવા કહો.
- વિદ્યાર્થીઓને પોતાના વડીલો તથા ધોરણ-૯ અથવા ૧૦ માં ભણતા વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી માર્ગદર્શન મેળવવા કહો.
- કોઈ એન્જિનિયર અથવા નિષ્ણાત વ્યક્તિને મળવા વિદ્યાર્થીઓને જણાવો.

UNIT 2

You Love English, Don't You?

ACTIVITY - 1

(A) Sing this rhyme. Underline the name of objects and colours. Write them in the table.

Blue, blue, the sky is blue,
The water in the sea is too;
I like blue, don't you?.....(2)

Green, green, the grass is green,
Leaves on the trees are green;
I like green, don't you?.....(2)

Red, red, the sun is red,
When he is getting out of bed;
I like red, don't you?.....(2)

Yellow, yellow, flowers are yellow,
Sunflowers standing in a row;
I like yellow, don't you?.....(2)

Objects	Colours
e.g. <u>sky</u> , <u>water in the sea</u>	<u>Blue</u>
_____	_____
_____	_____
_____	_____

(B) Make similar type of rhyme by replacing the objects and the colours given in the rhyme. Use the clues given in the table.

Objects	Colours
rose, lips of a baby, milk, wings of swan, a cuckoo, sky in the night.	pink white black

Pink, pink.....
.....
.....don't you?.....(2)

White, white.....
.....
.....don't you?.....(2)

Black, black.....
 .....
 .....don't you?.....(2)

ACTIVITY - 2

(A) Asha and Nisha are in the market. They are at the garment shop. Read the following dialogue between Asha and Nisha and study the underlined parts.

- Shopkeeper : Good afternoon. Can I help you?
- Asha : Yes, we heard that you keep very fancy Punjabi dresses, don't you?
- Shopkeeper : Yes, we do.
- Asha : Please, show us some Punjabi dresses in soft colours.
- Nisha : Hey! We planned to pick up a sari, didn't we?
- Asha : Yes, we did but let's try some dresses as well.
- Nisha : Look, I don't have enough money and it was not our plan, was it?
- Asha : No, it wasn't.
- Shopkeeper : Is there any problem?
- Asha : Yes, there is. Actually, we are a little short of money.
- Shopkeeper : That should not be a problem. Look at the board, we offer a good discount.
- Asha : Wow! It's great.
- Shopkeeper : I hope you are happy now, aren't you?
- Asha & Nisha : Yes, we are.
- Nisha : Asha, look, this blue dress looks very beautiful on me.
- Asha : But it is full of too much shining material on it, isn't it?
- Nisha : Yes, it is but it suits me, doesn't it?
- Asha : Yes, it does. Let's purchase it.

(B) Look at the picture. Complete the sentences. Here is an example for you.

8.10 - 8.25	8.30 - 9.10	9.30 - 10.00	10.20 - 11.00	11.30 - 12.00	12.30 - 1.00
					

- At 9 : 45, Divya was washing her car, wasn't she? - Yes, she was.
- At 1 : 45, Divya was not going to office,..... - .....
- At 9 : 00, Divya was reading a newspaper,..... - .....
- At 12 : 50, Divya was not taking food,..... - .....
- At 10 : 30, Divya was listening to radio,..... - .....
- At 8 : 15, Divya was preparing breakfast,..... - .....

ACTIVITY - 3

(A) Study the table and complete it.

Area of Interest	Vijay and Vibha	Pankaj	You
Singing	Yes	No	
Dancing	No	Yes	
Swimming	Yes	No	
Drawing pictures	No	No	
Playing Chess	Yes	Yes	

(B) Read the example and complete the sentences.

- Vijay and Vibha like singing, don't they? - Yes, they do.

Pankaj does not like singing does he? - No, he doesn't.

You like singing, don't you? - .....
- Vijay and Vibha....., ... - .....

Pankaj....., ... - .....

You....., ... - .....
- Vijay and Vibha....., ... - .....

Pankaj....., ... - .....

You....., ... - .....
- Vijay and Vibha....., ... - .....

Pankaj....., ... - .....

You....., ... - .....
- Vijay and Vibha....., ... - .....

Pankaj....., ... - .....

You....., ... - .....